

23. 8. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmíněné zastavení trestního stíhání v případě, že si pachatel ničeho nepamatuje

Podmíněné zastavení trestního stíhání je typem odklonu upraveného v ustanovení § 307 a § 308 z. č. [141/1961](#) Sb., trestní řád. Základním principem zastavení trestního stíhání je dočasné zastavení trestního stíhání obviněného na zkušební dobu pro spáchaný konkrétní trestný čin, kdy po uplynutí zkušební doby se rozhoduje o pokračování v trestním řízení či o jeho úplném zastavení. Orgán, příslušný soud či státní zástupce, během zkušební doby zkoumá, zda obviněný dodržuje zákonné ale i uložené podmínky pro zastavení trestního stíhání.

Podmíněné zastavení trestního stíhání je založeno zejména na odškodnění osoby poškozené, ale taktéž na tom, aby pachatel převzal odpovědnost za svůj protiprávní čin a uvědomil si následky svého jednání.

Dle zákonných podmínek lze trestní stíhání zastavit pokud:

- se jedná o přečin,
- obviněný se k činu doznal
- obviněný nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě
- obviněný vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání
- vzhledem k osobě obviněného s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

V ustanovení § 307 odst. 2 trestního řádu je uvedeno, že pokud je to odůvodněno povahou a závažností spáchaného přečinu, okolnostmi jeho spáchání anebo poměry obviněného muže soud a v přípravném řízení státní zástupce rozhodnout o podmíněném zastavení trestního stíhání pouze tehdy, pokud obviněný splní podmínky uvedené v § 307 odst. 1 a zároveň se zaváže, že se během zkušební doby zdrží určité činnosti, v souvislosti, s níž se dopustil přečinu.

Jednou z podmínek je i souhlas obviněného s podmíněným zastavením trestního stíhání, a to z toho důvodu, že jsou vůči němu uplatňované povinnosti či sankce, a to bez toho, aniž by soud pravomocně rozhodl o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem.

Podmíněným zastavením trestního řízení dochází především k nápravě způsobené škody poškozenému a vyhnutí se možnosti uložení trestu a dalších následků odsuzujícího rozsudku. Pachatel dostává tzv. „druhou šanci“, což se domnívám posiluje jeho možnost resocializace. I pro poškozeného je výhodné zastavení trestního stíhání, jelikož zde snáze dojde k nápravě újmy, která mu vznikla. Existuje tu vysoká pravděpodobnost pro poškozeného, že jeho újma bude odškodněna

oproti uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, kdy se poškozený často nedočká odškodnění od pachatele.

Nyní se přesuneme k našemu případu. V pozdních večerních hodinách při akci v obecním domě, kde se konal ples, když většina účastníků plesu byla již v podnapilém stavu, došlo k nedorozumění, které vyvolala s největší pravděpodobností třetí osoba, které vyvrcholilo tím, že obviněný udeřil ránou do obličeje poškozeného. Dle svědeckých výpovědí se nejednalo o silnou ránu, avšak poškozený, jak uvádějí svědci, tzv. „vypnul“ a skácel se na zem jako „poleno“ a bylo mu způsobeno zranění v oblasti lebeční. Tímto byl kladen obviněnému za vinu přečin ublížení na zdraví dle ust. § 146 odst. 1 z. č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník.

Při šetření události si však v zejména důsledku podnapilého stavu pan poškozený ani pan obviněný ničeho nepamatovali, ničeho si nepamatoval ani svědek, který měl být taktéž účastníkem při začínajícím konfliktu.

Pan obviněný se poškozenému přišel omluvit do nemocnice a snažil se celkovou věc napravit. Přihlásil se dobrovolně i policejnímu orgánu a podal mu vysvětlení, avšak v intencích toho, čeho si pamatoval, jelikož nechtěl lhát. Obviněný s poškozeným uzavřeli i dohodu o náhradě škody, kde se dohodli na finančním odškodnění poškozeného, které obviněný obratem uhradil. Obviněný i přesto, že si z incidentu nic nepamatoval tak ze spisového materiálu, zejména z podání vysvětlení svědků dospěl k jednoznačnému závěru, že to nemohl být nikdo jiný a že on uštědřil ránu do obličeje poškozenému.

Avšak celý případ se dostal až před soud, jelikož obviněný s poškozeným nestačili uzavřít dohodu dříve, než bylo nařízeno hlavní líčení. A za těchto okolností byl tedy před soudem podán návrh na podmíněné zastavení trestního stíhání. Jak obviněný, tak poškozený s podmíněným zastavením trestního stíhání souhlasili, taktéž byly naplněny i další zákonné podmínky, obviněný se k činu doznal na základě svědeckých výpovědí, avšak nedokázal průběh skutku popsat, jelikož si ho nepamatoval a před soudem nechtěl lhát. V tuto chvíli soud byl skeptický k možnému podmíněnému zastavení trestního stíhání, jelikož měl za to, že pokud obviněný si nepamatuje, co se v osudnou noc stalo, tak jeho doznání nelze považovat zas úplné doznání, ani státní zástupce s podmíněným zastavením trestního stíhání nesouhlasil. Hlavní líčení však bylo odročeno za účelem výslechu dalších svědků.

K odročenému hlavnímu líčení se dostavila jiná státní zástupkyně, která byla v údivu, že trestní stíhání nebylo prozatím podmíněně zastaveno a že s tím její kolega nesouhlasil. Tato ihned po začátku jednání sdělila soudu, že souhlasí s podmíněným zastavením trestního stíhání, kdy taktéž odkázala na usnesení Nejvyššího soudu č. j. 5 Tz 41/2014-11 ze dne 17. 9. 2014, kdy poukázala na stav, že by se uvedené rozhodnutí mělo použít analogicky na předmětný případ.

Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 5 Tz 41/2014-11 ze dne 17. 9. 2014 pojednává o stížnosti pro porušení zákona, které podala ministryně spravedlnosti v neprospěch obviněných dvou právnických osob, které se měly dopustit přečinu sjednávání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě dle ust. § 256 odst. 1 trestního zákoníku.

Ministryně spravedlnosti poukázala na fakt, že u předmětných právnických osob nebyly splněny podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání, a to především podmínka doznání obviněného. Dle ministryně spravedlnosti se doznání musí vztahovat na celý skutek, na všechny jeho skutkové okolnosti naplňující zákonné znaky stíhaného přečinu, tedy zavinění a protiprávnost. V jednom případě se právnická osoba, kterou zastupoval její jednatel nedoznala, avšak souhlasila s podmíněným zastavením trestního stíhání a v druhém případě právnickou osobu zastupoval druhý jednatel, který však s veřejnou zakázkou neměl nic společného, avšak také souhlasil s podmíněným zastavením trestního stíhání. V prvním případě ministryně spravedlnosti označila postup státního

zástupce za sporný, jelikož došlo k nezákonně rozšiřujícímu výkladu podmínky odklonu. Ministryně spravedlnosti taktéž poukázala na to, že zástupci právnických osob se mohli před svým výsledkem seznámit s páchanou trestnou činností právnických osob a posléze mohli vyjádřit své srozumění se zaviněním obou obviněných fyzických osob, které jednaly protiprávně jménem obviněných právnických osob.

Nejvyšší soud ve svém odůvodnění uvedl, že lze použít ust. § 307 trestního řádu i u právnických osob, jelikož zákon o odpovědnosti právnických osob nemá ohledně tzv. odklonů zvláštní ustanovení, proto se použije trestní řád. Taktéž uvedl, že jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu, jsou k doznání kladeny požadavky na jeho obsahovou stránku, kdy je vždy nutné, aby se vztahovalo na celý skutek, resp. na všechny skutkové okolnosti naplňující znaky stíhaného trestného činu, tedy i zavinění a protiprávnost... Za doznání lze považovat i výpověď obviněného, ve které dozná skutečnosti umožňující závěr o tom, že se přečinu dopustil i výpověď obviněného, ve které dozná skutečnosti umožňující závěr o tom, že se přečinu dopustil, aniž by výslovně uvedl, že se cítí vinen určitým činem.

„Samotný charakter doznání určuje jednoznačně osobu, která jej musí učinit, tj. pachatele trestného činu, resp. přečinu. Za pachatele se považuje osoba, jež spáchala protiprávní jednání, ohledně něhož musí alespoň stručně popsat všechny skutkové okolnosti, za nichž byl čin spáchán a jež naplňují znaky skutkové podstaty určitého přečinu. Je proto vyloučeno, aby osoba rozdílná od pachatele mohla tzv. „za něho“ učinit doznání, tzn. přiznala spáchání činu, kterého se sama nedopustila. Smyslem této podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání je mj. též požadavek na to, aby si pachatel „uvědomil“ zpětně, že čin, který spáchal, není z hlediska ochrany společnosti a společenských zájmů akceptovatelný a je postihován trestním právem. Doznání tak přispívá k výchovnému působení na pachatele trestných činů, resp. přečinů, a (vědomě) požadovat od osoby rozdílné od skutečného pachatele, aby přiznala spáchání protiprávního jednání, popsala všechny rozhodné okolnosti, za nichž k činu došlo včetně subjektivní stránky, resp. pohnutky činu, by znamenalo pouze formální naplnění jedné ze zákonných podmínek podmíněného zastavení bez naplnění vlastního účelu, za jakým byl tento institut zařazen do trestního práva procesního.“[1]

Nejvyšší soud se ztotožnil s výkladem podmínky, tedy s doznáním pachatele, tak jak k tomu přistoupil příslušný státní zástupce, který zdůraznil, že ust. § 307 odst. 1 písm. a) trestního řádu **nelze vykládat striktně jazykově, ale naopak s ohledem na účel tohoto ustanovení**. Jak se několikrát v předmětném usnesení opakovalo, tak dle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob je trestní odpovědnost právnické osoby odvozována od jednání fyzické osoby, avšak ze zákona vyplývá, že za právnickou osobu nemůže činit úkony fyzická osoba, která je obviněným, poškozeným nebo svědkem v téže věci. Takto by se však právnická osoba nemohla doznat ke spáchání trestného činu, neboť by jí to zákon s ohledem na uvedené neumožňoval. Nejvyšší soud ve svém odůvodnění taktéž uvádí opačnou situaci, kdy osoba, která je oprávněna činit za právnickou osobu příslušné úkony v trestním řízení, by nemohla být natolik obeznámena s okolnostmi spáchaného přečinu, aby za právnickou osobu mohla učinit doznání, jelikož v takovém případě by tato osoba spadala do vše uvedené kategorie osob vyloučených z možnosti činit úkony za právnickou osobu.

Dle slov Nejvyššího soudu **osoba, která nic neví, nemůže činit doznání a trváním na takové podmínce by byla v podstatě nucena ke lži**, neboť na protiprávním jednání jiné osoby se nepodílela a není seznámena s okolnostmi jeho spáchání.

Pokud by bylo trváno ryze na formalistickém výkladu ust. § 307 trestního řádu, tak toto by mělo za následek omezení možnosti použít institut podmíněného zastavení trestního stíhání u právnických osob.

Ve smyslu našeho případu, kdy obviněný si nic nepamatoval, tak soud využil analogie ve prospěch

obžalovaného v procesních normách, kdy přiměřeně použil usnesení Nejvyššího soudu č. j. 5 Tz 41/2014-11, ze dne 17.9.2014, v předmětné věci, jelikož danou situaci nešlo řešit použitím konkrétního ustanovení trestního řádu, avšak obdobný postup s ohledem na další skutečnosti případu byl žádoucí, když lze využít institutu podmíněného zastavení trestního stíhání. Pokud by obviněný učinil doznání, tak by byl v podstatě nucen ke lži, což by nebylo výchovné, ale na druhou stranu by tím splnil do slova veškeré podmínky trestního řádu pro institut podmíněného zastavení trestního stíhání. S ohledem na okolnosti případu a osobu obviněného, která neměla záznam v rejstříku trestů, ani se nedopustila žádného přestupku, a okolnostem konkrétního případu a k jeho závažnosti jak obecné, tak společenské, kdy obviněný připustil, že okolnosti podstatné pro posouzení trestnosti přečinu nastaly a k těmto nikterak nevznášel žádné výhrady, soudu s ohledem na uvedené usnesení postačily k tomu, aby podmíněně zastavil trestní stíhání.

Mgr. Nikola Senetová

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Velké náměstí 1
500 03 Hradec Králové

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

gsm: +420 724 794 986

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

[1] Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 5 Tz 41/2014-11, ze dne 17.9.2014

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se](#)

nařizuje výkon trestu odnětí svobody

- Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice
- Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?
- Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení